

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Obor právo a právní věda

Katedra finančního práva a národního
hospodářství

Diplomová práce

Odpovědnost v celním právu

Jan Pokorný

2009/2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Odpovědnost v celním právu zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

Poděkování

Ačkoliv je práce mým výtvozem, chtěl bych na tomto místě poděkovat vedoucí mé diplomové práce JUDr. Daně Šramkové, Ph.D. za podnětné rady, připomínky a její čas při vedení mé diplomové práce.

Obsah

Obsah	- 4 -
1 Úvod.....	- 6 -
2 Celní právo, clo a odpovědnost	- 8 -
2.1 Celní právo, jeho zařazení v systému práva	- 8 -
2.2 Clo a jeho historický vývoj.....	- 9 -
2.3 Právní úprava celní problematiky	- 12 -
2.4 Organizace Celní správy	- 16 -
2.4.1 Celní správa ve funkčním pojetí.....	- 17 -
2.4.2 Celní správa v organizačním pojetí	- 17 -
2.4.3 Mezinárodní spolupráce	- 18 -
2.5 Odpovědnost.....	- 19 -
2.6 Delikty	- 21 -
2.7 Základní pojmy celního kodexu	- 24 -
3 Přestupky a delikty v celním právu.....	- 27 -
3.1 Zákonný rámec dovozu a vývozu zboží – celní režimy.....	- 27 -
3.1.1 Propuštění do volného oběhu	- 27 -
3.1.2 Režimy s podmíněným osvobozením od cla, režimy s hospodářským účinkem	- 29 -
3.1.3 Režim vývozu	- 32 -
3.1.4 Jiné typy celně schváleného určení	- 32 -
3.1.5 Celní režimy v modernizovaném celním kodexu – srovnání-	33
-	
3.2 Porušení povinností v problematice celních režimů.....	- 34 -
3.2.1 Celní přestupky a celní delikty	- 38 -

3.2.2	Nezákonný dovoz a vývoz	- 41 -
3.2.3	Porušení povinností u celních režimů.....	- 43 -
3.2.4	Uvedení nepravých, pozměněných nebo padělaných dokladů nebo nesprávných nebo nepravdivých údajů v celním řízení	- 44 -
3.3	Správní delikt spáchaný neposkytnutím součinnosti pro statistické účely	- 46 -
3.4	Odpovědnost státu za škodu v celním zákoně.....	- 47 -
4	Trestné činy na úseku celnictví.....	- 49 -
4.1	Trestné činy páchané při výkonu státní správy.....	- 51 -
4.2	Trestné činy páchané účastníky celního řízení	- 52 -
5	Závěr	- 55 -
6	Použitá literatura	- 57 -
7	Summary.....	- 61 -

1 Úvod

Téma odpovědnost v celním právu jsem si vybral z toho důvodu, že jsem statutárním orgánem obchodní společnosti. Tato společnost se zabývá dovozem zboží jak ze zemí EU, tak z třetích zemí, zejména Čínské lidové republiky. Práci chci podrobně zpracovat tuto problematiku, která není v odborné literatuře komplexně zpracována. Znalost odpovědnosti v celním právu je přitom dle mého názoru pro subjekt zabývající se dovozem zboží velice důležitá. Práci tak částečně využiji i prakticky v podnikatelském životě naší firmy.

Práci jsem se rozhodl rozčlenit na 4 kapitoly, které tvoří dva celky.

První část (kapitola 2) je zaměřena na obecné výklady. Práce se zde nejprve věnuje postavení celního práva v systému finančního práva, pojmu clo a jeho historický vývoj a právní úpravou de lege lata celního práva. Dále je popsán systém právní úpravy správy cel a vysvětlení pojmů odpovědnost celně právní a odpovědnost za porušení celně právních norem. Kapitola je zakončena výkladem deliktů z hlediska jejich konstrukce a funkce.

Druhý celek práce (kapitoly 3-5) je zaměřen na konkrétní rozbor odpovědnosti povinných subjektů a z toho plynoucích sankcí obsažených v celním zákoně. V kapitole třetí pojednávám o celních režimech, rozebírám práva a povinnosti u celních režimů a jejich porušení, které vede ke konkrétním celním deliktům a přestupkům. Jsou zde také rozebrány možné sankce za spáchání celních přestupků a deliktů.

Ve čtvrté kapitole se zabývám odpovědností v trestních předpisech, vysvětluji základní pojmy trestního práva a rozebírám nejčastější skutkové podstaty trestných činů páchaných v souvislosti s celními předpisy. Vzhledem k rozsahu řešené problematiky jsou v této části vysvětleny jen nejzákladnější pojmy trestního práva a vybrané skutkové podstaty trestných činů.

V závěru práce zhodnotím právní úpravu celní problematiky s případnými návrhy de lege ferenda. Práce obsahuje také cizojazyčné – anglické resumé.

V práci se zaměřím na odpovědnost subjektu, na který je při státní správě vrchnostensky působeno a je tedy v podřízeném postavení. Pokud tedy uvádím subjekt bez upřesnění, jedná se o fyzickou či právnickou osobu, na kterou je při výkonu státní správy působeno ze strany státních orgánů.

V práci se zabývám vzhledem k rozsahu řešené problematiky zejména odpovědností veřejnoprávní, tj. vztahem mezi odpovědným subjektem a státem, který je reprezentován státním orgánem. Tuto odpovědnost zúžím na odpovědnost při činnosti odpovědného subjektu, která se dotýká celních předpisů.

Cílem práce je vysvětlit odpovědnost fyzických a právnických osob za porušení celně právních norem, z této problematiky potom vysvětlit podrobně možné sankce za celní přestupky a celní delikty vzhledem k celním režimům.

V práci jsou použity tyto vědecké metody - komparativní, analytická, syntetická.

V práci používám zejména zdroje z právních předpisů, dále kapitoly z odborných publikací právní teorie, správního a finančního práva a internetové zdroje Celní správy. Důvodem je fakt, že pro celní právo není komplexně zpracovaná odborná literatura. Ambicí je použít co nejnovější publikace vztahující se k danému tématu.

V této práci se zabývám právním stavem platným a účinným k 1. lednu 2010. Práce je zpracována ve světle celních režimů celního kodexu, je však aktuální i pro modernizovaný celní kodex, kde u celních režimů nedošlo k výraznějším změnám.

2 Celní právo, clo a odpovědnost

2.1 Celní právo, jeho zařazení v systému práva

Finanční právo je souhrn právních norem, které upravují vztahy vznikající v procesu tvorby a používání peněžních fondů, jež jsou vytvářeny ve veřejném zájmu k uspokojování veřejných potřeb. Dle struktury můžeme rozdělit finanční právo na dvě části:

- část obecnou
- část zvláštní

Zvláštní část je možné dělit na fiskální a nefiskální část.

- fiskální část
 - rozpočtové právo
 - daňové (berní právo)
 - celní právo.
- nefiskální část
 - měnové právo
 - devizové právo
 - veřejné bankovní právo
 - veřejné pojišťovací právo
 - puncovní právo ¹

Další pohled na dělení fiskální části finančního práva říká, že celní právo je podsystém berního práva. Předmětem berního práva jsou společenské vztahy, jejichž objektem jsou daně, poplatky a případné odvody, pokud jsou příjmem státního rozpočtu, územních rozpočtů, státních fondů nebo Národního fondu („berně“).² Z mocenského charakteru společenských vztahů regulovaných berním právem je zřejmé,

¹ Jánošíková, P. in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 47-48

² Školout, Václav in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 56

že i v rámci daňověprávní regulace bude použita veřejnoprávní metoda právní regulace.³

Zvláštní část berního práva, označovaná jako daňové právo hmotné, obsahuje hmotněprávní úpravu v rámci jednotlivých berněprávních vztahů. Jejich úprava je roztříštěna v mnoha právních předpisech. Přesto můžeme ve změní jednotlivých právních předpisů a norem vyzorovat určitou systematiku, na jejímž základě je zvláštní část berního práva tvořena těmito subodvětvími – daňové právo, poplatkové právo a celní právo.

Další pohled na systematiku se zabývá otázkou, zdali celní právo by nemělo být samostatným celním odvětvím. „Celní právo je subodvětvím v mnohém blízké právu daňovému a poplatkovému, přičemž reguluje nejdůležitější akcesorický příjem veřejných fondů, kterým je clo. Je však otázkou, zda není clo již dávkou od daně natolik odlišnou, že by mělo být regulováno samostatným právním odvětvím - právem celním“⁴

Dle mého názoru by mohlo být celní právo odděleno a regulováno samostatným právním odvětvím. Splňuje všechna odvětvotvorná kritéria – samostatnost a specifčnost předmětu právní regulace, použitá metoda právní regulace, systémová soudržnost právních norem, společenská akceptace samostatnosti odvětví a celé celní právo stojí na hranicích správního a finančního práva.

2.2 Clo a jeho historický vývoj

Clo je svou podstatou velmi blízké dani. Je to dávka vybíraná za přechod zboží přes hranice bez protiplnění. „Clo je možno definovat jako povinnou platbu sui generis, stanovenou právními předpisy, která je vybírána v přímé souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici od osob,

³ Školout, Václav in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 58-59

⁴ Tamtéž. s.66

které zboží dovážejí, respektive vyvážejí nebo od osob, pro které je takovéto zboží dováženo nebo vyváženo.“⁵

Obdobně jako u daní je u cla možné vymezit jeho konstrukci dle pěti základních prvků celněprávní konstrukce:

- subjekt cla
- předmět cla
- základ cla
- sazba cla
- splatnost cla⁶

Vznik cla je obvykle dáván do souvislosti s dávkami, které byly vybírány za zřizování a ochranu komunikací (pozemních i říčních). Historicky předcházelo clu vybírání mýta, jež bylo dávkou vybíranou soukromými vlastníky pozemků, na kterých se nacházely obchodní komunikace (cesty, mosty, brody, splavné řeky apod.), formálně konstruovanou jako úplata za použití příslušné komunikace. Na rozdíl od mýta, které mělo v zásadě soukromoprávní charakter, je clo dávkou veřejnou, jejíž výtěžek plynul vždy místnímu suverénovi (státu či panovníkovi) nebo jím oprávněným osobám.

Rovněž vybírání cla vždy zajišťovali státní úředníci či alespoň osoby státem (panovníkem) pověřené (např. některá města). Ve starověku a středověku patřilo clo k takzvaným královským regálům. Král měl tedy výhradní právo clo vybírat a povolovat z něho úlevy. Následkem feudální rozdrobenosti si však ve feudální Evropě začala přisvojovat vybírání cla i šlechta, některá města a kláštery. Charakteristickým rysem, překonávání feudálních hospodářských vztahů bylo vytváření jednotných celních území a odstraňování soustavy vnitřních cel. Ke zrušení vnitřních cel a zavedení jednotného celního území došlo u nás v rámci tereziánských reforem v 70.

⁵ Bakeš, M. Teoretické otázky finančního práva. Praha : Univerzita Karlova, 1979, s. 102.

⁶ Boháč, R., Kotáb, P. in Milan Bakeš, Marie Karfíková, Petr Kotáb, Hana Marková, a kolektiv. *Finanční právo - 5. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2009. s.296

letech 18. století, avšak k připojení uherských zemí do jednotného celního území došlo až v 50. letech 19. století.⁷

Československá republika navazuje na pozitivní vývoj rakouského celního práva a přijímá ve druhé polovině 20. let nový celní zákon (č. 114/1527 Sb., nazývaný Martincův zákon podle svého zpracovatele, přednosty odboru tehdejšího Ministerstva financí), jenž byl považován za jeden z nejmodernějších legislativních předpisů v oblasti celnictví ve světovém měřítku.⁸

Po druhé světové válce a zejména po roce 1948 význam cla a jeho právní úpravy upadá, neboť clo bylo v podmínkách centrálně plánované ekonomiky považováno jen za jakýsi méně významný doplněk státního monopolu zahraničního obchodu, vztahovalo se tudíž v obchodním styku jen na několik desítek tzv. organizací zahraničního obchodu a mnohdy se ani nevybíralo podle příslušného celního tarifu, nýbrž v paušální výši.

Teprve s obnovením tržního hospodářství v našem státě po roce 1989 opětovně rostl význam cla jako rozpočtového příjmu a jako nástroje zahraničně hospodářské politiky. Tomu odpovídala i nová komplexní úprava všech otázek celnictví, založená na novém celním zákoně č. 13/1993 Sb., jenž byl připravován za vydatné pomoci expertů ze zemí Evropských společenství, navazoval na tamější právní úpravu celnictví a vycházel i ze zásad připravovaného jednotného celního kodexu Evropských společenství.⁹

Dalším mezníkem v právní úpravě cla se stal vstup České republiky do Evropské unie, neboť od 1. května 2004 se Česká republika stala součástí celní unie Evropských společenství a v oblasti cla na území České republiky jsou tak přímo aplikovatelné právní předpisy Evropských společenství, přičemž převážná část cla vybraného na území České republiky je příjmem

⁷ Boháč, R., Kotáb, P. in Milan Bakeš, Marie Karfíková, Petr Kotáb, Hana Marková, a kolektiv. *Finanční právo - 5. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 288

⁸ Tamtéž s.289

⁹ Tamtéž

rozpočtu Evropské unie. V roce 2008 byl na úrovni Evropských společenství přijat tzv. Modernizovaný celní kodex, který by měl být použitelný nejpozději v roce 2013 a který je jakousi rekodifikací celního práva Evropských společenství.¹⁰

2.3 Právní úprava celní problematiky

Prameny finančního práva, jehož je celní právo subodvětvím, můžeme členit na mezinárodní smlouvy, prameny komunitárního práva a vnitrostátní prameny

- mezinárodní smlouvy
- komunitární prameny
 - a. nařízení a
 - b. směrnice EU
- vnitrostátní prameny
 - a. ústavní zákony
 - b. zákony
 - c. nařízení vlády
 - d. vyhlášky

Mezinárodní smlouvy jsou dalším pramenem celního práva. Podle čl.10 Ústavy jsou vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána součástí českého právního řádu. Pro tyto mezinárodní smlouvy platí, že pokud je v nich právní úprava jiná než ve vnitrostátním zákoně, použije se mezinárodní smlouva – tzv. aplikační přednost mezinárodní smlouvy.¹¹

Důležité mezinárodní smlouvy upravující celní právo jsou

¹⁰ Boháč, R., Kotáb, P. in Milan Bakeš, Marie Karfíková, Petr Kotáb, Hana Marková, a kolektiv. *Finanční právo - 5. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2009. s.289

¹¹ Jánošíková, P. in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 49

- Úmluva vypracovaná na základě článku K. 3 Smlouvy o Evropské unii o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami. vyhlášená pod č. 50/2009 Sb.m.s.
- Celní úmluva o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetů TIR (Úmluva TIR) vyhlášená pod č. 61/2008 Sb.m.s.

Komunitární předpisy – nařízení a směrnice EU

ES provádí společnou zahraničně-obchodní politiku, jejímž výrazem je společná celní unie.

V rámci celní unie jsou vedle zrušení cel mezi členskými zeměmi uplatňována shodná cla i pro třetí země. Dochází tak ke sjednocení dvou nebo více původních celních území v jediné celní území, a to zpravidla se společným celním sazebníkem.¹²

Z tohoto vyplývá, že mezi členskými státy celní unie je třeba shodné právní úpravy předmětné problematiky a to jak při vnitřních vztazích mezi členskými státy, tak z hlediska vztahu celní unie a třetími - nečlenskými státy. Toto je většinou realizováno nařízením EU.

Nařízení je závazný akt normativní povahy. Je to právní normativní akt obecně závazný jak na úrovni Společenství, tak na úrovni jednotlivých členských států. Nařízení je závazné ve všech členských státech, není-li zcela výjimečně stanoveno jinak. Může tedy přímo zavazovat jak členské státy, tak i vnitrostátní subjekty práva. Nařízení je v právu Společenství to, co je ve vnitrostátním právu zákon.¹³

V současné době je platné a účinné nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se stanoví celní kodex Společenství dále jen CK. Toto nařízení je ovšem postupně nahrazováno novou úpravou, obsaženou v nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex – dále jen MCK). Tento MCK

¹² Mrkývka, Šramková, Radvan in Radvan, Michal. *Finanční právo a finanční správa; Berní právo*. Brno : Nakladatelství Doplněk, 2008. s. 489

¹³ Týč, Vladimír. *Základy práva Evropské Unie pro ekonomy*. Brno : MU, 2006. s. 69

nabývá postupně účinnosti v návaznosti na prováděcí předpisy a plně by měl vstoupit v účinnost dne 24. června 2013.

Z dalších právních předpisů - nařízení, které upravují tuto oblast v Evropské unii a které jsou přímo aplikovatelné na území České republiky, jsou z nejdůležitějších:

- nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství
- nařízení Rady (EHS) č. 918/83, ze dne 28. března 1983, o systému Společenství pro osvobození od cla
- nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Směrnice je proti nařízení závazná jen v tom smyslu, že ukládá výsledek, kterého má být v právní úpravě dosaženo. Je potom na každém členském státu, aby si vydal svůj předpis upravující oblast, na kterou dopadá směrnice. Pro implementaci je poskytnut ze strany EU dostatečný časový prostor – někdy až v řádech několika let.¹⁴

Důležité směrnice upravující celní problematiku jsou

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/121/ES ze dne 14. ledna 2009 o názvech textilií (přepracované znění)
- Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES ze dne 24. září 2008 o pozemní přepravě nebezpečných věcí

Ústavní zákony jsou normativní právní akty nejvyšší právní síly.

Ústavní pořádek zakotvuje základní instituty celního práva.

Listina základních práv a svobod stanoví, že povinnosti mohou být subjektům ukládány pouze na základě zákona a v jeho mezích.

¹⁴ Týč, Vladimír. *Základy práva Evropské Unie pro ekonomy*. Brno : MU, 2006.s. 69-70

Zákony

Na vnitrostátní úrovni jsou primárním pramenem práva zákony. Zákon je obecně závazný předpis vydaný v souladu s právním řádem a právem daným postupem. Zákony jsou podřazeny ústavním zákonům a nesmí s nimi být v rozporu.¹⁵

Komunitární právo dává volnost jednotlivým členským státům k dotváření celního práva do vnitrostátních podmínek v případě procesů aplikace celních předpisů.

Na vnitrostátní úrovni hraje primární roli platný a účinný zákon 13/1993 Sb. Celní zákon. Dalšími důležitými předpisy upravující tuto oblast jsou zejména

- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky
- Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky
- Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití
- Zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
- Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím

¹⁵ Jánošíková, P. in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 49

Nařízení vlády

Nařízení vlády může vydávat na základě čl. 78 Ústavy vláda, aniž by musela mít konkrétní zmocnění v příslušném zákoně. Jde o normu, která je vydávána za účelem provedení příslušného zákona.¹⁶ K celní problematice se vztahuje

- Nařízení vlády č. 595/2004 Sb., o stanovení formulářů žádosti o individuální a souhrnné vývozní povolení a žádosti o mezinárodní dovozní certifikát pro zboží a technologie dvojího užití

Vyhlášky

Vyhlášky mohou na základě čl. 79 Ústavy vydávat ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy na základě a v mezích zákona, pokud je k tomu zákon přímo zmocňuje. K celní problematice se vztahují tyto nejdůležitější vyhlášky

- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 398/2003 Sb., stanovující všeobecnou dovozní licenci, na základě které lze uskutečnit dovoz kontrolovaného zboží do České republiky (vyhláška o všeobecné dovozní licenci)

2.4 Organizace Celní správy

EU jako celní unie závisí na společném celním sazebníku a také na dalších jednotných celních mechanismech sloužících pro stanovení celní hodnoty a původu zboží. Je potom na celní správě, aby dokázala spravovat cla a další činnosti s dostatečnou efektivitou a důkladností. Celní správa se proto musí stále vyvíjet. Celní správa České republiky není v tomto ohledu

¹⁶ Jánošíková, P. in Jánošíková, Petra; Mrkývka, Petr; Tomažič, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 50

výjimkou, její změny a vývoj jsou neustálé, od plánovaného členství ČR v EU musí celní správa reagovat na jednotnou legislativu EU. Jedná se nejen o dlouhodobé sblížení vnitrostátních celních předpisů s evropskými standardy, ale také o značné změny ve funkčním a do jisté míry i organizačním pojetí celní správy.¹⁷

2.4.1 Celní správa ve funkčním pojetí

Po vstupu ČR do EU musela být přehodnocena působnost celní správy, jelikož ČR jako unijní stát bez vnější hranice neprovádí kontroly na pozemních hranicích, musely být celní správě svěřeny úkoly jiné. Tyto úkoly se netýkají jen cel, ale celní správě jsou svěřeny zejména tyto další úkoly

- správa spotřebních daní dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, zákona č. 61/1997 Sb., o lihu, zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ZSDP a podle právních předpisů EU,
- kontrola na úseku povinného značení lihu dle zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu
- kompetence v rámci Integrovaného záchranného systému státu dle zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému
- správa ekologických daní
- kontrolní oprávnění v oblasti silniční dopravy
- kontrola nakládání s odpady a obaly, dohled nad bezpečností dovážených potravin a další
- kontrola ochrany práv duševního vlastnictví
- kontrola zaměstnávání cizinců
- a další

2.4.2 Celní správa v organizačním pojetí

Organizaci celní správy upravuje zákon č. 185/2004 Sb. o Celní správě České republiky – dále jen ZCSp.

¹⁷ Šramková, Dana in Jánošíková, Petra; Mrkývka, Petr; Tomažič, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 409

Celní správu jako správní orgán tvoří

- generální ředitelství cel
- 8 celních ředitelství
- 54 celních úřadů.

Celní správa je bezpečnostním sborem. V čele celní správy je generální ředitel Generálního ředitelství cel. Generální ředitelství cel má sídlo v Praze jako správní úřad pro oblast celnictví s celostátní územní působností. Generální ředitelství cel je podřízeno Ministerstvu financí.¹⁸

Územní působnost celních ředitelství a jim podřízených celních úřadů je stanovena přílohou ZCSp.¹⁹

2.4.3 Mezinárodní spolupráce

Pro efektivní výkon činnosti celní správy hraje velkou roli mezinárodní spolupráce. Mezinárodní obchod se dotýká vždy dvou nebo více celních správ, základní úkoly v oblasti zajištění ochrany trhu a bezpečnosti mezinárodního obchodu jsou proto v podstatě společné pro všechny celní správy. Nejužší spolupráce bude mezi celními správami v rámci EU, vykonávají totiž dohled nad jednotným celním trhem a to nejen na základě komunitárních předpisů, ale i na základě dalších mezinárodních dohod zejména dle tzv. Úmluvy Neapol II a Úmluvy o celním informačním systému.

Mezinárodní spolupráce celních správ je také v oblasti daňové. Celní správy spolu kooperují v zájmu potlačení daňových úniků. Na základě Úmluvy o spolupráci celních správ spolu celní správy spolupracují při odhalování porušování vnitrostátních celních předpisů, jejichž uplatňování je plně nebo částečně v pravomoci celní správy členského státu a které se týkají neharmonizovaných spotřebních daní a na komunitární úrovni upravujících harmonizované spotřební daně a daň z přidané hodnoty při dovozu.²⁰

¹⁸ §1 ZCSp

¹⁹ Zákon č.185/2004 Sb. o Celní správě

²⁰ Čl. 1 a čl. 4 Úmluvy o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami

Na komunitární úrovni je zřízen Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF. Jeho posláním je chránit finanční zájmy Evropské unie, bojovat s podvody, korupcí a jinými nestandardními aktivitami, včetně špatného vedení v rámci evropských institucí. OLAF dosahuje svých cílů vedením zcela nezávislých interních a externích vyšetřování a organizuje také spolupráci mezi orgány členských států za účelem koordinace jejich aktivit.²¹

Napomoci zvyšování výkonnosti a efektivnosti celních správ se snaží rovněž nezávislá mezivládní organizace - Světová celní organizace (WCO), v níž jsou zastoupeny země celého světa, včetně států střední a východní Evropy.²²

2.5 Odpovědnost

Právní odpovědnost patří mezi základní a nejstarší právní instituty. Velmi podrobné a v podstatě dokonalé propracování právní odpovědnosti nalezneme již v římském právu.

Účelem institutu právní odpovědnosti je zjednání nápravy - odstranění důsledků jednání *contra legem* a nastolení stavu souladného s právem. Právní odpovědností se v základním slova smyslu rozumí uplatnění nepříznivých právních následků, stanovených právní normou, vůči tomu, kdo porušil právní povinnost. Právní odpovědnost je současně nejen právním institutem, ale též právním vztahem, ve kterém odpovědnému subjektu vedle nebo namísto primárních právních povinností vzniká sekundární povinnost. Jedná se o nově vzniklý vztah, který vzniká na

²¹ OLAF, Evropský úřad pro boj proti podvodům . *OLAF*. [Online] 2 20, 2010. [Citováno: 2 20, 2010.] Dostupné z: http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_cs.html.

²² Šramková, Dana in Jánošíková, Petra; Mrkývka, Petr; Tomažič, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 411-412

základě jednání, resp. jiné právní skutečnosti zakládající právní odpovědnost.²³

Prvky právní odpovědnosti

Prvky zaviněného porušení právní povinnosti jsou

- Objekt deliktu
- Subjekt deliktu
- Objektivní stránka deliktu
- Subjektivní stránka deliktu

Objektem deliktu je právem chráněný zájem, proti kterému směřuje jednání, které je v rozporu s právní normou.

Subjektem deliktu je ten, kdo porušil právem chráněný zájem a zároveň má právem přiznanou způsobilost být subjektem právní odpovědnosti

Objektivní stránka deliktu se skládá z

- Protiprávního jednání
- Škodlivého následku tohoto jednání
- Příčinnou souvislostí mezi protiprávním jednáním a škodlivým následkem

Subjektivní stránka deliktu je psychický vztah subjektu k jeho protiprávnímu jednání a následku tohoto jednání. Jejím nejvýznamnějším znakem je zavinění. Rozlišujeme tyto stupně zavinění

- Úmysl přímý a nepřímý
- Nedbalost vědomá a nevědomá²⁴

Subjektivní a objektivní právní odpovědnost

Odpovědnost se dále dělí dle nutnosti prokazovat zavinění na subjektivní a objektivní právní odpovědnost.

Subjektivní právní odpovědnost je odpovědností za zavinění – u této právní odpovědnosti je třeba vždy prokázat subjektu deliktu míru jeho zavinění.

²³ Šramková, Dana in JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; MRKÝVKA, Petr; TOMAŽIČ, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s.411-412

²⁴ Harvánek, Jaromír a kolektiv. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. S.389-392

Objektivní právní odpovědnost nevyžaduje, aby se subjektu deliktu prokazovalo zavinění, jako prvek deliktu se zde zavinění presumuje.²⁵

Celní právo u přestupků vyžaduje prokázání zavinění pachatele. Jedná se zde tedy o subjektivní právní odpovědnost. V tomto je odlišnost celně právního přestupku od přestupku ve správním právu, kde postačí zavinění z nedbalosti.

Odpovědnost celně právní

Odpovědnost celně právní je právním institutem, znamená tedy uplatnění právních následků za porušení norem celního práva vůči tomu, kdo porušil právní povinnost. Subjektu, který poruší tyto normy, vzniká jako následek sekundární povinnost strpět uloženou sankci. Tato sankce je vlastně sekundárním právním vztahem, kdy subjektu vzniká povinnost určená normou celního práva.

Na druhou stranu odpovědnost za porušení norem celního práva je širším pojmem a dle závažnosti a typu porušení může vést k odpovědnosti správně právní, trestně právní, disciplinární a další.

2.6 Delikty

Právním deliktem se rozumí zaviněné porušení práva (právní povinnosti), jehož znaky jsou uvedeny v zákoně, resp. nesplnění právní povinnosti. V některých případech se zavinění presumuje.

Podle způsobu ochrany objektu, jenž delikt ohrožuje nebo vůči němuž působí škodlivě, a podle tomu odpovídající povahy a způsobu realizace donucení můžeme delikty v zásadě klasifikovat na veřejnoprávní, disciplinární a soukromoprávní delikty.

Veřejnoprávní delikty, se dále dělí na trestné činy a správní delikty.

Trestný čin

Trestným činem je dle §13 odst. 1 trestního zákoníku protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky

²⁵ Harvánek, Jaromír a kolektiv. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s.392

s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.²⁶

Správní delikt

Deliktem se rozumí zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, jehož znaky jsou vymezeny v zákoně a zároveň nenaplní stupeň společenské nebezpečnosti trestného činu. Za spáchaný správní delikt ukládá sankci ve správním řízení orgán státní správy.

Správní delikty se dělí na přestupky a jiné správní delikty.

Přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích (zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších právních předpisů) nebo v jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů anebo o trestný čin. K odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Subsidiárně se v řízení o přestupcích používá správní řád.

Celní zákon u přestupků vyžaduje prokázání subjektivní stránky deliktu – zavinění. V řízení se u celního zákona používá subsidiárně ZSDP, správní řád nebo jiný speciální předpis.

U veřejnoprávních deliktů vzniká odpovědnostní vztah zejména mezi státem reprezentovaným státním orgánem nebo mezi orgánem veřejné moci a subjektem, který porušil právní normu.

Jiný správní delikt

Na rozdíl od přestupků, kterých se může dopustit jen fyzická osoba nepodnikatel, jiného správního deliktu se může dopustit právnická osoba. K řízení o jiných správních deliktech se použije správní řád, popřípadě úprava ve speciálním zákoně dopadající na konkrétní oblast. Sankce za jiný správní delikt jsou většinou několikanásobné než u přestupků a pravidlem

²⁶ §12, odst. 2 TrZ

je objektivní právní odpovědnost. Jiný správní delikt může spáchat i fyzická osoba podnikající. U těchto osob v celním zákoně platí právní fikce, že se považují za právnickou osobu a tudíž na ně dopadají ustanovení pro právnické osoby.²⁷

Správní delikty jsou typicky normativně vyjádřeny formou *skutkových podstat*. Každá z nich musí být upravena zákonem (uplatňuje se zásada *nullum crimen sine lege*). Skutkové podstaty vyjadřují ve svých znacích některé pojmové znaky deliktu.

Objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka jsou v teorii označovány jako obecné znaky skutkové podstaty deliktu.

Objektem deliktu je právem chráněný zájem, který je spácháním deliktu porušen nebo ohrožen. Objekty různých deliktů se od sebe liší jednak z věcného hlediska, jednak stupněm obecnosti. Až na některé výjimky je objektem správních deliktů pořádek ve veřejné správě, respektive její řádný výkon. Lze jej tedy označit za obecný objekt správních deliktů.

Objektivní stránka deliktu záleží v jednání, v následku a v příčinné souvislosti mezi jednáním a následkem. Jednání může spočívat v konání nebo v opomenutí. Objektivní stránka může spočívat v pouhém vzniku protiprávního stavu.

Subjektem deliktu je osoba, která za delikt odpovídá. Pro správní delikty je charakteristické, že jejich subjektem může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba. U některých správních deliktů nemůže být subjektem každá fyzická nebo právnická osoba, ale pouze osoba s určitými vlastnostmi, nebo postavením – potom se jedná o delikty se speciálním subjektem. Schopnost nést následky porušení právní povinnosti bývá označována jako deliktní způsobilost. U fyzických osob je zásadně podmíněna dosažením určité věkové hranice a přičetností.

²⁷ §298, odst. 2 CelZ

Subjektivní stránka se u správních deliktů vyčerpává zaviněním a není tedy univerzálním pojmovým znakem. Pokud právní konstrukce se zaviněním počítá, jde o subjektivní odpovědnost. Zásadně pak postačuje zavinění z nedbalosti. Požadavek úmyslného zavinění musí být formulován výslovně, popřípadě musí vyplývat z povahy věci. Zákon dále vychází z toho, že zavinění je třeba odpovědné osobě prokázat. U řady správních deliktů se otázka zavinění vůbec nezkoumá, tento znak v těchto případech chybí a hovoří se o objektivní odpovědnosti. Konstrukce s objektivní odpovědností může obsahovat důvody zproštění se odpovědnosti - tzv. liberační důvody.

Nejsou-li žádné liberační důvody formulovány, jedná se o absolutní odpovědnost.

V celním právu není vyžadováno prokázání zavinění u celních deliktů, avšak jsou uvedeny liberační důvody, tudíž je zde použita konstrukce objektivní právní odpovědnosti.

Zákon spojuje s deliktem hrozbu sankcí trestní povahy, v tomto smyslu se hovoří o trestnosti deliktu. Správní delikt se tak liší od porušení povinností stanovených normami správního práva, které má jiný právem předvídaný důsledek - možnost uložit povinnost k nápravě, vznik právní fikce, domněnky, atd.²⁸

2.7 Základní pojmy celního kodexu

Pro další kapitolu zde uvedu několik základních pojmů, s kterými pracuje nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se stanoví celní kodex Společenství – dále jen CK.

Osobou usazenou ve Společenství se rozumí u fyzické osoby osoba, která má obvyklé bydliště ve Společenství nebo u právnické osoby nebo sdružení osob osoba, která má sídlo, řídicí ústředí nebo stálou provozovnu ve Společenství.²⁹

²⁸ Mates, Pavel. *Základy správního práva trestního*. Praha : C.H.Beck, 2008.s. 13

²⁹ Čl. 4, odst. 2 CK

Celním statusem se rozumí postavení zboží vyjadřující, že se jedná o zboží Společenství, nebo o zboží, které není zbožím Společenství.³⁰

Zbožím Společenství se rozumí

- zboží zcela vyrobené nebo získané na celním území Společenství za podmínek uvedených v článku 23 CK, pokud k němu nebylo přidáno zboží dovezené ze zemí nebo území, které netvoří součást celního území Společenství
- zboží propuštěné do volného oběhu
- zboží vyrobené nebo získané na celním území Společenství buď zcela ze zboží Společenství, nebo ze zboží Společenství a ze zboží propuštěného do volného oběhu.³¹

Zboží, které není zbožím Společenství, se rozumí všechno zboží bez statusu Společenství.³²

Celním prohlášením se rozumí úkon, jímž osoba projevuje právním předpisem předepsanou formou a způsobem vůli, aby bylo zboží propuštěno do určitého režimu.³³

Deklarantem rozumí osoba, která činí celní prohlášení vlastním jménem, nebo osoba, jejímž jménem je celní prohlášení činěno.³⁴

Předložením zboží k celnímu řízení se rozumí oznámení celním orgánům učiněné způsobem stanoveným v právním předpise, že zboží bylo přepraveno na celní úřad nebo jiné místo určené celními orgány.³⁵

Propuštěním zboží rozumí úkon, kterým celní orgány umožní nakládat se zbožím za podmínek celního režimu, do kterého je propuštěno.³⁶

³⁰ Čl. 4, odst. 6 CK

³¹ Čl. 4, odst. 7 CK

³² Čl. 4, odst. 8 CK

³³ Čl. 4, odst. 17 CK

³⁴ Čl. 4, odst. 18 CK

³⁵ Čl. 4, odst. 19 CK

³⁶ Čl. 4, odst. 20 CK

Držitelem celního režimu je deklarant, nebo osoba, na niž byla převedena práva a povinnosti osoby vyplývající z celního režimu.³⁷

³⁷ Čl. 4, odst. 21 CK

3 Přestupky a delikty v celním právu

3.1 Zákonný rámec dovozu a vývozu zboží – celní režimy

Celní režim je režim, do něhož může být zboží propuštěno v celním řízení.

Celní režimy jsou upraveny v nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se stanoví celní kodex Společenství.

Pro celní řízení je primárně potřeba určit, zda se jedná o zboží se statusem Společenství či nikoliv. O celní řízení se bude jednat jen v případě zboží, které se nepovažuje za zboží Společenství.³⁸ Pokud má být zboží propuštěno do některého z celních režimů, je třeba podat celní prohlášení.

Článek 4 odst. 15 CK taxativně vymezuje celně schválené určení zboží, kterým je propuštění zboží do celního režimu, umístění zboží do svobodného pásma nebo svobodného skladu, zpětný vývoz zboží z celního území Společenství, zničení zboží a přenechání zboží ve prospěch státu.

Článek 4 odst. 16 CK říká, že celním režimem se rozumí propuštění do volného oběhu, tranzit, uskladňování v celním skladu, aktivní zušlechťovací styk, přepracování pod celním dohledem, dočasné použití, pasivní zušlechťovací styk a vývoz.

3.1.1 Propuštění do volného oběhu

Oblast, působnost a účinek tohoto celního režimu vymezuje čl. 79 CK. Jedná se o zboží, které není zbožím Společenství, má být dovezeno na trh celního území Společenství nebo je určeno k soukromému použití nebo k osobní potřebě a rozhodnutím v celním řízení má být propuštěno na území Společenství do volného oběhu. Dle čl. 79, odst. 2 propuštění do volného oběhu zahrnuje splnění dalších formalit, vybrání veškerého dlužného dovozního clo, případně výběr dalších poplatků stanovených

³⁸ Čl. 4, odst. 7-8 CK

příslušnými platnými předpisy týkajícími se výběru těchto poplatků. Na zboží mohou být také uplatněna obchodněpolitická opatření. Propuštěním do volného oběhu získává zboží, které není zbožím Společenství, celní status zboží Společenství.³⁹ Po propuštění do volného oběhu vzniká deklarantovi celní dluh. Je ovšem potřeba, aby celní orgán celní dluh správně zaúčtoval. Čl. 217, odst. 1 CK stanoví, že celní orgány vypočtou výši dovozního cla nebo vývozního cla vyplývající z celního dluhu (dále jen "částku cla"), jakmile mají potřebné údaje, a zapíší ji do účetních dokladů nebo na jiný rovnocenný nosič údajů (zaúčtování). Dále je celní orgán dle čl. 221, odst. 1 povinen odpovídajícím postupem sdělit dlužníkovi výši dovozního cla. Je-li částka splatného cla pro informaci zapsána do celního prohlášení, mohou celní orgány stanovit, že nebude sdělena podle čl. 221, odst. 1, pokud takto zapsaná částka cla odpovídá částce jimi stanovené.⁴⁰

Touto povinností celního orgánu se zabýval ESD v judikátu ze dne 9. července 2008 „Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Hof van beroep te Antwerpen – Výklad článku 217 a čl. 221 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92“, kde ESD judikoval, že

1) „výraz "zúčtování" vymáhaného cla, který je v tomto ustanovení použit, je "účtováním" uvedené částky definovaným v čl. 217 odst. 1 uvedeného nařízení a že uvedené zaúčtování/účtování není totéž co zápis uvedeného cla do účetnictví vlastních zdrojů podle článku 6 nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 ze dne 29. května 1989, kterým se provádí rozhodnutí 88/376/EHS, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství.“

2) Článek 221 odst. 1 nařízení č. 2913/92 musí být vykládán tak, že před sdělením částky vymáhaného cla musí celní orgány členského státu provést zaúčtování uvedené částky, a nebyla-li částka řádně sdělena v souladu s uvedeným ustanovením, nemůže být uvedenými orgány vymáhána. Tyto orgány si však zachovávají možnost opakovat sdělení

³⁹ Čl. 79 odst. 3 CK

⁴⁰ Čl. 221, odst. 2 CK

uvedené částky, dodrží-li podmínky upravené uvedeným ustanovením a ustanovení o promlčení platná k datu vzniku celního dluhu.“⁴¹

3.1.2 Režimy s podmíněným osvobozením od cla, režimy s hospodářským účinkem

Článek 84 CK vymezuje režim s podmíněným osvobozením od cla u zboží, které není zbožím Společenství režimy - vnějšího tranzitu, uskladňování v celním skladu, aktivního zušlechťovacího styku v podmíněném systému, přepracování pod celním dohledem a režim dočasného použití.

Celním režimem s hospodářským účinkem se rozumějí režimy uskladňování v celním skladu, aktivního zušlechťovacího styku, přepracování pod celním dohledem, dočasného použití a režim pasivního zušlechťovacího styku.

Je zřejmé, že statut režimu s podmíněným osvobozením od cla se může kombinovat s režimem s hospodářským účinkem v režimech uskladňování v celním skladu, aktivního zušlechťovacího styku, přepracování pod celním dohledem a režimu dočasného použití.

Režim **vnějšího tranzitu** umožňuje přepravu zboží, které není zbožím Společenství, mezi dvěma místy na celním území Společenství, aniž by toto zboží podléhalo dovozním clům, jiným poplatkům stanoveným dalšími příslušnými platnými předpisy nebo obchodněpolitickým opatřením.⁴² Dle čl. 91 odst. 2 CK se přeprava může uskutečnit v tomto režimu taxativně vymezenými způsoby - v režimu vnějšího tranzitu Společenství, v souladu s Úmluvou TIR, pokud tato přeprava byla zahájena nebo má být ukončena mimo celní území Společenství nebo probíhá mezi dvěma místy na celním území Společenství přes území země nebo území mimo celní území Společenství. Zboží může být přepraveno také na podkladě karnetu ATA, používaného jako tranzitní doklad, dle Rýnského

⁴¹ Rozsudek ESD ze dne 9. července 2008, č.j. C2008/313/16

⁴² Čl. 91 odst. 1 CK

manifestu (tj. článek 9 Revidované úmluvy pro plavbu na Rýně), podle tiskopisu 302 v rámci Úmluvy mezi stranami Severoatlantické smlouvy o statusu jejich ozbrojených sil či poštou. Dle čl. 91 odst. 3 CK použitím vnějšího tranzitu při přepravě zboží nejsou dotčeny zvláštní právní předpisy upravující přepravu zboží propuštěného do celního režimu s hospodářským účinkem.

Režim **uskladnění v celním skladu** umožňuje skladovat zboží, které nemá status Společenství v celním skladu na celním území Společenství, aniž by podléhalo dovoznímu clu a obchodněpolitickým opatřením, zboží Společenství, lze propustit do režimu uskladňování v celním skladu, pokud se jedná o zboží, pro které zvláštní předpisy Společenství stanoví, že se na ně v důsledku jeho uskladnění v celním skladu vztahují opatření obvykle uplatňovaná při vývozu zboží.⁴³

Režim **aktivního zušlechťovacího styku** umožňuje, aby zboží, které není zbožím Společenství a které má být vyvezeno zpět z celního území Společenství ve formě zušlechtěných výrobků, bylo propuštěno do tohoto režimu, aniž by podléhalo dovoznímu clu a obchodně-politickým opatřením - podmíněný systém nebo aby bylo zboží propuštěné do volného oběhu s vrácením nebo prominutím dovozního cla, kterému toto zboží podléhá, je-li vyvezeno z celního území Společenství ve formě zušlechtěných výrobků - systém navracení. Zušlechtěným výrobkem se rozumí výrobek projitý těmito zušlechťovacími operacemi - opravení zboží, včetně jeho montáže, sestavení nebo přizpůsobení jinému zboží, zpracování zboží, oprava zboží, včetně jeho obnovy a seřízení, nebo použití určitého zboží určeného postupem projednávání ve výboru, které není v zušlechtěných výrobcích obsaženo, avšak umožňuje nebo usnadňuje výrobu těchto výrobků, a to i když je při použití zcela nebo zčásti spotřebováno.⁴⁴ Povolení

⁴³ Čl. 98, odst. 1, písm. a), b) CK

⁴⁴ Čl. 114, odst. 2, písm. e) CK

k aktivnímu zušlechťovacímu styku se uděluje na žádost osoby, která provádí nebo nechává provádět zušlechťovací operace.⁴⁵

Režim **přepřacování pod celním dohledem** umožňuje podrobit zboží, které není zbožím Společenství, na celním území Společenství takovým operacím, které změní jeho vlastnosti nebo stav, aniž by podléhalo dovoznímu clu nebo obchodněpolitickým opatřením, a propustit do volného oběhu výrobky vzniklé z těchto operací s použitím pro ně platných dovozních cel. Tyto výrobky se označují jako přepřacované výrobky.⁴⁶

Režim **dočasného použití** umožňuje, aby zboží, které není zbožím Společenství a které má být vyvezeno zpět v nezměněném stavu, kromě běžného snížení hodnoty způsobeného jeho použitím, bylo na celním území Společenství používáno s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla a aniž by se na tento dovoz vztahovala obchodně-politická opatření.⁴⁷

Režim **pasivního zušlechťovacího styku** umožňuje, aby zboží Společenství bylo dočasně vyvezeno z celního území Společenství za účelem podrobení zušlechťovacím operacím a aby výrobky vzniklé z těchto operací byly propuštěny do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla. Dočasný vývoz zboží Společenství je podroben vývoznímu clu, obchodněpolitickým opatřením a dalším formalitám spojených s výstupem zboží Společenství z celního území Společenství.⁴⁸ Tento režim je opakem aktivního zušlechťovacího styku uvedeného výše. Jeho smyslem je umožnit přepřacování či jiné operace se zbožím mimo území Společenství.

⁴⁵ Čl. 116 CK

⁴⁶ Čl. 130 CK

⁴⁷ Čl. 137 CK

⁴⁸ Čl. 145 CK

Vnitřní tranzit

Režim **vnitřního tranzitu** umožňuje přepravu zboží Společenství za podmínek stanovených v odstavcích 2 až 4 mezi dvěma místy nacházejícími se na celním území Společenství přes území třetí země beze změny jeho celního statusu. Přeprava v režimu vnitřního tranzitu se uskutečňuje v režimu vnitřního tranzitu Společenství, je-li tato možnost upravena v mezinárodní dohodě, na podkladě Úmluvy TIR, na podkladě karnetu ATA používaného jako tranzitní doklad, na podkladě Rýnského manifestu (článek 9 Revidované úmluvy pro plavbu na Rýně), na podkladě tiskopisu 302 v rámci Úmluvy mezi účastníky Severoatlantické smlouvy o statusu jejich ozbrojených sil, podepsané v Londýně dne 19. června 1951 nebo poštou (včetně balíkové pošty).⁴⁹

3.1.3 Režim vývozu

Režim **vývozu** umožňuje, aby zboží Společenství opustilo celní území Společenství. Vývoz zahrnuje uplatnění výstupních formalit pro dané zboží včetně obchodněpolitických opatření a případného vybrání vývozního cla. Veškeré zboží, které má být vyvezeno musí být propuštěno do režimu vývozu, s výjimkou zboží propuštěného do režimu pasivního zušlechťovacího styku nebo do tranzitního režimu.⁵⁰ Zboží propuštěné do tohoto režimu musí opustit celní území Společenství ve stejném stavu, v jakém se nacházelo v okamžiku přijetí vývozního prohlášení.

3.1.4 Jiné typy celně schváleného určení

Svobodná pásma a svobodné sklady jsou části celního území nebo prostory umístěné na tomto území oddělené od ostatního celního území, ve kterých se má pro účely uplatňování dovozního cla a obchodněpolitických opatření za to, že se zboží, které není zbožím Společenství, nenachází na celním území Společenství, pokud nebylo propuštěno do

⁴⁹ Čl. 163 CK

⁵⁰ Čl. 161 CK

volného oběhu ani jiného celního režimu, užito ani spotřebováno za podmínek jiných než stanovených celními předpisy, se na zboží Společenství, u kterého tak stanoví zvláštní předpisy Společenství, vztahují v důsledku jeho umístění ve svobodném pásmu nebo svobodném skladu opatření, která jsou obvykle spojena s vývozem zboží. Ve svobodném pásmu nebo ve svobodném skladu může být umístěno zboží Společenství i zboží, které není zbožím Společenství. Zboží vstupující do svobodného pásma nebo svobodného skladu nemusí být předloženo celním orgánům a nemusí být podáno celní prohlášení.

Zboží musí být předloženo celním orgánům a podrobeno předepsaným celním formalitám pouze tehdy, jestliže bylo propuštěno do režimu, který byl ukončen umístěním zboží do svobodného pásma nebo svobodného skladu, umožňuje-li však daný režim zproštění povinnosti předložit zboží, jeho předložení se nevyžaduje, je umístěno do svobodného pásma nebo svobodného skladu na základě rozhodnutí o vrácení nebo prominutí dovozního cla nebo se na ně vztahují opatření uvedená v čl. 166 písm. b). Celní orgány mohou požadovat, aby zboží podléhající vývoznímu clu nebo jiným vývozním opatřením bylo oznámeno celnímu útvaru, na žádost oprávněné osoby celní orgány vystaví potvrzení o statusu umístěného zboží.⁵¹ Dle přehledu celní správy je k 24 srpnu 2009 v ČR registrovaných 10 svobodných celních pásem.⁵²

3.1.5 Celní režimy v modernizovaném celním kodexu – srovnání

Modernizovaný celní kodex vstoupí v účinnost do poloviny roku 2013 v návaznosti na vydání prováděcích předpisů. MCK zjednodušuje

⁵¹ Čl. 166-170 CK

⁵² Seznam existujících svobodných pásem a svobodných skladů v České republice. *Celní správa*. [Online] 20. 2. 2010. [Citace: 20. 2. 2010.] Dostupné z:

<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/svobodna-pasma-a-sklady/Documents/Seznam%20SvP%20a%20SvS%20k%2024.8.2009.PDF>

katalog celních režimů, i když fakticky zůstává většina režimů stejných jako v CK. MCK říká, že celním režimem je režim propuštění do volného oběhu, zvláštní režimy a režim vývozu.⁵³ Zvláštními režimy jsou režim tranzitu, což zahrnuje vnější a vnitřní tranzit, uskladnění, což zahrnuje dočasné uskladnění, uskladnění v celním skladu a svobodná pásma, zvláštní použití, což zahrnuje dočasné použití a konečné použití a režim zušlechtění, což zahrnuje aktivní a pasivní zušlechťovací styk.⁵⁴

Celní kodex	Modernizovaný celní kodex
Volný oběh	Volný oběh
Režimy s podmíněným osvobozením od cla, režimy s hospodářským účinkem <ul style="list-style-type: none"> • Vnější tranzit • Uskladňování v celním skladu • Aktivní zušlechťovací styk • Přepřacování pod celním dohledem • Dočasné použití • Pasivní zušlechťovací styk 	Zvláštní režimy <ul style="list-style-type: none"> • Tranzit vnější, vnitřní • Uskladnění - uskladnění, dočasné uskladnění, uskladnění v celním skladu a svobodná pásma • Zvláštní použití - dočasné použití a konečné použití a režim zušlechtění - aktivní a pasivní zušlechťovací styk.
Vývoz	Vývoz

3.2 Porušení povinností v problematice celních režimů

Přidělení celně schváleného režimu ukládá práva a povinnosti, jak může držitel celního režimu se zbožím nakládat. Každý z celních režimů ukládá specifická práva a povinnosti.

Zákon č. 13/1993 Sb. Celní zákon – dále jen CelZ taxativně vymezuje v §293, jaká právní skutečnost musí nastat, aby subjekt porušil celní předpisy. Tyto právní skutečnosti jsou skutkovými podstatami deliktů dle celního zákona.

⁵³ Čl. 4, odst. 12 MCK

⁵⁴ Čl. 135 MCK

Řízení o celních přestupcích a deliktech

Postup uplatňovaný celními orgány při rozhodování, zda se zboží propustí do navrženého režimu a zda a v jaké výši má být v této souvislosti zapláceno clo, se nazývá celní řízení a je upraven především celním zákonem. V případě, že subjekt při celním řízení postupuje v rozporu se zákonem, dopouští se celního přestupku nebo deliktu. Celní úřad projednává přestupky a delikty z úřední povinnosti. Při celním řízení při zjištění právní skutečnosti vymezené v §293 celní orgán postupuje v řízení dle §320 CelZ. V otázkách neupravených odlišně celním zákonem se uplatňuje subsidiárně správní řád v případech taxativně vyjmenovaných v celním zákoně, které se vesměs bezprostředně nedotýkají vybírání cla jako povinné platby, v ostatních případech ZSDP. Ve věcech přestupků (nikoli však jiných správních deliktů) projednávaných celními orgány se pak samozřejmě vedle speciálních ustanovení celního zákona uplatňuje zákon o přestupcích.⁵⁵ Procesní postup orgánů při řízení o celních deliktech a přestupcích se tedy řídí správním řádem, není-li ve speciálním zákoně stanoveno jinak. Základní principy, které jsou uplatňovány při správním řízení, jsou obsaženy v §2 - §8 zákona č. 500/2004 správní řád. – dále jen SpŘ. Jedná se zejména o tyto zásady:

- **legality**, která říká, že orgán je vázán zákony, či mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu⁵⁶
- **materiální pravdy**, která ukládá správnímu orgánu, aby postupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.⁵⁷
- **dobré správy**, která ukládá správnímu orgánu povinnost spolupracovat s ostatními orgány veřejné moci, a dále správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají

⁵⁵ §320 CelZ

⁵⁶ §2 SpŘ

⁵⁷ §3 SpŘ

současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby.⁵⁸

Řízení o celním deliktu začíná dnem doručení oznámení, kterým celní orgán oznámí zahájení řízení účastníkovi řízení. Celní orgán zahájí řízení, pokud má důvodné podezření, že byl spáchán delikt konkrétní osobou. Místně příslušný je celní úřad, v jehož obvodu má příslušná osoba sídlo nebo bydliště. Nemá-li osoba sídlo nebo bydliště v tuzemsku, projedná celní delikt celní úřad, v jehož obvodu byl celní delikt spáchán, nebo celní úřad, v jehož obvodu byl celní delikt zjištěn.⁵⁹

Účastníkem řízení o správních deliktech právnické osoby je pouze obviněný⁶⁰, případně vlastník věci, která má být zabrána.

Dále je na celním orgánu, aby rozhodl, zdali nařídí ústní jednání, §49 SpŘ říká - ústní jednání správní orgán nařídí v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné.

Po rozhodnutí celního orgánu je možné podat dle §81 SpŘ odvolání.

Odvolání se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal.⁶¹ Správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, přezkoumá obsah odvolání a může rozhodnutí zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků. Pokud by ovšem všichni účastníci s rozhodnutím, které jim působí újmu, souhlasili, může je správní orgán vydat. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.⁶²

Pokud správní orgán takové rozhodnutí nevydá, předá věc nejbližší nadřízenému orgánu se svým stanoviskem k projednání odvolání. Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu se nelze dále odvolat. Toto

⁵⁸ §8 SpŘ

⁵⁹ §304 CelZ

⁶⁰ §27, odst. 1, písm. b SpŘ

⁶¹ §86, odst. 1 SpŘ

⁶² §87 SpŘ

rozhodnutí nabude právní moci, jakmile je oznámeno všem odvolatelům a účastníkům daného řízení.

Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu lze podat správní žalobu. K řízení je věcně příslušný krajský soud. Místně příslušný je soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.⁶³

Vztahem celního deliktu a celního řízení o vyměření celního dluhu se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 12. 2006, č. j. 5 Afs 46/2006 – 63 kde žalobce Priority s.r.o. podal kasační stížnost proti rozhodnutí Celního úřadu Mělník, který svým rozhodnutím ze dne 19. 11. 2002 vyměřil žalobci celní dluh ve výši 27.063 Kč, neboť žalobce nesplnil svou povinnost dle § 140 odst. 2 celního zákona. Odvolání proti tomuto rozhodnutí i správní žaloba u městského soudu byly zamítnuty. Žalobce se domáhal toho, že zaplatil pokutu v rámci správního řízení, a poté mu byla uložena další povinnost – uhradit celní dluh, což dle jeho názoru porušuje zásadu ne bis in idem, že ve stejném řízení za stejnou věc dostal dvojitou sankci. NSS se však s jeho argumentací neztotožnil a kasační stížnost zamítl s tím, že “Řízení o celním deliktu je vedeno mimo řízení celní a je v něm rozhodováno nikoliv o povinnosti odvést clo či daň, nýbrž o sankci za spáchání celního deliktu. Řízení o celním deliktu a řízení o vyměření cla jsou dvě samostatná řízení na sobě nezávislá; je-li v souvislosti s jedním uskutečněným dovozem uložena sankce za spáchaný správní delikt i vyměřeno clo z titulu vzniku celního dluhu [§ 241 odst. 1 písm. a) zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon], nejedná se o porušení zásady ne bis in idem.”⁶⁴

Judikatura tímto rozhodnutím dává jasně najevo vznik sekundárního právního vztahu při nesplnění právní povinnosti subjektem. Přitom říká, že primární povinnost uložením sankce nemůže zaniknout.

⁶³ §7 zákona 150/2002 Sb. soudní řád správní

⁶⁴ Rozsudek NSS ze dne 12. 12. 2006, č. j. 5 Afs 46/2006 - 63

3.2.1 Celní přestupky a celní delikty

Celním přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti způsobem uvedeným v § 293 CelZ, nejde-li o trestný čin. K odpovědnosti za celní přestupek postačí zavinění z nedbalosti. Celního přestupku se může dopustit jen fyzická osoba nepodnikatel. Pro fyzickou osobu podnikající platí pro účely tohoto zákona právní fikce, že tato osoba je považována za právnickou osobu.⁶⁵

Celní orgán může za celní přestupek uložit tyto sankce

- napomenutí
- pokutu ve výši max. 50 tis. Kč, resp. 100 tis. Kč Pokud je projednán celní přestupek v blokovém řízení, je možné uložit pokutu maximálně ve výši 5000,- Kč. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena.
- propadnutí zboží.⁶⁶

Pokud je projednán celní přestupek v blokovém řízení, je možné uložit pokutu maximálně ve výši 5000,- Kč. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena.⁶⁷

Zabrání zboží

Pokud nebyla za celní přestupek uložena sankce propadnutí zboží, lze rozhodnout, že se takové zboží zabírá, jestliže náleží pachateli, kterého nelze za celní přestupek stíhat, nebo nenáleží pachateli celního přestupku nebo mu nenáleží zcela a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem. O zabrání ovšem nelze rozhodnout, pokud od porušení tohoto zákona uplynulo 6 let. Vlastnictví zabrané věci přechází na stát.⁶⁸

Sankce jsou zde u celních přestupků dle mého názoru nízké. V dnešní době není maximální sankce ve výši 100 tis. Kč pro fyzickou osobu nikterak

⁶⁵ §298, odst.2 CelZ

⁶⁶ §295 CelZ

⁶⁷ §296 CelZ

⁶⁸ §296a CelZ

nedosažitelná. Dále by zde měla být možnost kombinovat pokutu s propadnutím zboží.

Celního deliktu se dopustí právnická osoba, která porušila nebo ohrozila zájem společnosti způsobem uvedeným v § 293 CelZ. Celního deliktu se dopustí i fyzická osoba podnikatel, které je pro tyto účely považována za právnickou osobu a dopadají na ni tedy ustanovení o celních deliktech. Hlavním rozdílem mezi celním přestupkem a deliktem je tedy ta skutečnost, že u celního deliktu není třeba prokazovat zavinění – jedná se tedy o objektivní odpovědnost. Celní orgán může uložit za celní delikt tyto sankce

- pokutu do 1 mil. Kč resp. 4 mil. Kč nebo
- propadnutí zboží.

Sankci propadnutí zboží lze uložit samostatně, nebo společně s pokutou.⁶⁹

Propadnutí zboží

Sankci propadnutí zboží lze uložit, jestliže zboží náleží právnické osobě, která se dopustila celního deliktu a zboží bylo užito nebo určeno ke spáchání celního deliktu nebo bylo celním deliktem získané nebo bylo nabyto za zboží celním deliktem získané. Propadnutí zboží nelze vyslovit, pokud by byla hodnota zboží v nápadném nepoměru k povaze celního deliktu. Vlastníkem propadlého zboží se stává stát. Pokutu nebo propadnutí zboží podle lze právnické osobě uložit jen do jednoho roku ode dne, kdy se celní úřad příslušný k projednání celního deliktu dozvěděl o tom, že tato osoba porušila nebo nesplnila povinnost, uloženou celními předpisy, nejpozději však do šesti let ode dne, kdy k tomuto porušení nebo nesplnění povinnosti došlo. V těchto lhůtách musí také rozhodnutí nabýt právní moci.⁷⁰

Zabrání zboží

Pokud nebyla za celní delikt uložena sankce propadnutí zboží, lze rozhodnout, že se takové zboží zabírá, nebo nenáleží pachateli celního

⁶⁹ §299 CelZ

⁷⁰ §300 CelZ

deliktu nebo není známá osoba, která porušila některým ze způsobů §293 CelZ a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiné obecný zájem. O zabrání ovšem nelze rozhodnout, pokud od porušení tohoto zákona uplynulo 6 let. Vlastnictví zabrané věci přechází na stát.⁷¹

Liberace

U celního deliktu je možná **liberace** – vyvinění se z taxativně vymezených důvodů. Jedná se o vis maior - právní skutečnost, ke které došlo v důsledku vyšší moci, nehody nebo jiných okolností, které nemohla dotčená osoba ovlivnit, a tyto skutečnosti byly celním orgánům prokázány. Další možností liberace má osoba, která učinila chybu v podaném celním prohlášení, pokud prokáže, že učinila veškeré kroky potřebné k zajištění správných a přesných údajů. O tento liberační důvod se bude jednat zejména v těch případech, kdy chybující osoba dodatečně opraví či upřesní podané celní prohlášení z vlastní iniciativy. Po zahájení řízení o deliktu tento liberační důvod dle mého názoru již nepřichází v úvahu, pokud by se nejednalo o zahájení řízení vzniklé z podání upřesňující celní deklarace.⁷²

U právnických osob jsou sankce dle mého názoru dostatečné. Represivní funkce je zde splněna možností kombinace pokuty a propadnutí zboží, tak i maximální výší pokuty.

Sám jsem měl možnost účastnit se na řízení o celním deliktu, kdy jsem chtěl využít tohoto institutu, dle mého názoru částečně oprávněně. Jednalo se o situaci, kdy naší firmě bylo zasláno zboží letecky z Číny. Měli jsme uzavřenou smlouvu o zastoupení se společností, která řeší celní formality a bohužel při příchodu zboží nás neinformovala a nekonzultovala s námi obsah celního prohlášení a deklarovala částku, která byla uvedena na průvodce balíku se zbožím. Kdo se zabývá dovozem zboží z asijských zemí, ten ví, že tamní zvyklosti jsou takové, že deklarace na balících jsou minimální hodnoty, nebo je deklarace nulová s tím, že se jedná o dárek. Do balíku poté vkládají „originál“ faktury v reálné výši. Tak tomu bylo i v tomto

⁷¹ §303 CelZ

⁷² §299, odst. 5 CelZ

případě – pokud by nám vyclívací společnost dala vědět, samozřejmě bychom dodali správnou fakturu. Stav byl ale takový, že celní prohlášení bylo podáno na hodnotu zboží 20 USD a faktura nalezená uvnitř po fyzické prohlídce zboží byla na 1200 USD. Byl jsem tedy jako jednatel společnosti pozván na podání vysvětlení. Moje celá kauza poté skončila tak, že jsem musel vzít na sebe odpovědnost jako fyzická osoba. Musel jsem uvést do protokolu skutečnost, že jsem omylem deklaroval tuto nízkou částku, protože mi bylo celníkem, který projednával tento případ, asi po půl hodině naznačeno, že pokud se takto nedohodneme, bude nám zboží zabaveno a provedena hloubková kontrola ze strany finančních orgánů ve firmě, což není zrovna lákavá představa. Vzal jsem tedy vinu na sebe a zaplatil 5000 Kč za spáchaný přestupek hrubým porušením celních předpisů.

Dle mého názoru zde celník nepostupoval úplně v souladu se zákonem.

Zajímavým faktem je, že jiná firma, která nás zastupovala v jiných řízeních a stala se podobná věc, nám jen oznámila, že celnímu úřadu se faktura „nelíbí“ a musíme dodat fakturu v odpovídající výši.

3.2.2 Nezákonný dovoz a vývoz

V případech, kdy subjekt doveze nebo vyveze zboží v rozporu s podmínkami určenými v celním kodexu, bude se jednat o nezákonný dovoz nebo vývoz zboží.⁷³ Druh deliktu a sankce podle subjektu, který se dopustil tohoto nezákonného jednání dále CelZ dělí na celní přestupky a celní delikty.

Pokud bude subjektem fyzická osoba nepodnikatel, spáchá tímto jednáním celní přestupek a může ji být uložena sankce napomenutí, pokuta do 1mil. Kč nebo propadnutí zboží, sankce nelze u fyzické osoby kombinovat, nelze například uložit propadnutí zboží spolu s pokutou.

Pokud bude subjektem právnická osoba, spáchá tímto jednáním celní delikt a může ji být uložena sankce pokuty do výše 4 milionů nebo

⁷³ §293, odst. 1,písm a) CelZ

propadnutí zboží. Sankce pokuty a propadnutí zboží lze u celního deliktu kombinovat a uložit je společně nebo samostatně. U celního deliktu je možná liberace za podmínek popsanych výše.

Zajímavým případem spáchaného celního deliktu při dovozu zboží se zabýval Krajský soud v Hradci Králové. Žalobkyně se domáhala zrušení rozhodnutí Celního úřadu, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Celního úřadu v Havlíčkově Brodě a toto rozhodnutí, jímž jí byla uložena pokuta ve výši 2 mil. Kč za celní delikt podle § 298 písm. a) CelZ, potvrdil. Podle zjištění celních orgánů totiž žalobkyně porušila § 80 odst. 1 celního zákona, když při dopravě zboží přes státní hranici nepřihlásila 81,85 kg heroinu. KS judikoval tuto právní větu:

„Pokud celní orgány po předložení celního prohlášení následně zjistí mezi dováženým zbožím ještě další, nepřihlášené zboží, dopouští se deklarant celního deliktu podle § 293 písm. a) celního zákona - nezákonného dovozu zboží. Protože odpovědnost za celní delikty je založena na principu odpovědnosti objektivní, za výsledek, je pro naplnění skutkové podstaty uvedeného celního deliktu zcela nerozhodné, zda deklarant nepřihlášené zboží skutečně dovezl, nevěděl o něm apod.“⁷⁴ Dále soud odůvodnil k námitce žalobkyně, že nemohla spáchat celní delikt, neboť pro to nic nekonala, heroin nedovezla, mylila se, neboť v dané věci nešlo vůbec o to, jak se heroin mezi zboží dostal, nýbrž o to, že byl se zbožím přihlášeným celním orgánům neoprávněně dovezen.

Tento judikát je klasickým příkladem aplikování objektivní právní odpovědnosti.

⁷⁴ Rozsudek KS Hradec Králové ze dne 10 září 1999, č.j. 37 Ca 27/99

3.2.3 Porušení povinností u celních režimů

Celně schválené určení s sebou nese povinnosti, jak musí se zbožím držitel celních režimů nakládat.

Zboží propuštěné do režimu s podmíněným osvobozením

Držitel tohoto režimu je povinen dodržovat podmínky za nichž se použije daný režim a které mu uložil celní orgán v povolení. Držitel povolení je povinen uvědomit celní orgány o všech skutečnostech, které nastaly po jeho udělení a které by mohly mít vliv na jeho zachování nebo obsah.⁷⁵ Držiteli je tedy uložena oznamovací povinnost o všech skutečnostech, které mají vliv na zachování celního režimu nebo jeho obsah.

Zboží propuštěné do režimu vývozu

Všechno zboží, které má být vyvezeno s výjimkou zboží propuštěného do režimu pasivního zušlechťovacího styku nebo do tranzitního režimu musí být propuštěno do celního režimu vývozu. Zboží propuštěné do tohoto režimu musí opustit celní území Společenství a to ve stejném stavu, v jakém se nacházelo v okamžiku přijetí vývozního prohlášení.

Zboží dočasně uskladněné

Celní režim dočasného uskladnění ukládá držiteli povinnost vyvézt zboží, které nemá status zboží Společenství, zpět z celního území společenství v nezměněném stavu, kromě běžného snížení hodnoty způsobeného jeho použitím.

Zboží umístěné ve svobodném celním pásmu nebo ve svobodném celním skladu

Zboží umístěné v celním skladu nesmí být po dobu uskladnění odňato celnímu dohledu, dále mohou být uloženy držiteli pro toto zboží zvláštní podmínky, které stanoví celní orgán již v povolení pro tento celní režim.

⁷⁵ Čl. 87 CK

Pro zboží uskladněné v celním skladu je nutné vést evidenci. Toto zboží se zapisuje do evidence v okamžiku, kdy dorazí do celního skladu. Tato podmínka není nutná, pokud veřejný celní sklad provozuje celní orgán. Celní orgán může stanovit doba, ve které je ukladatel zboží povinen přidělit zboží jiné celně schválené určení.

Zboží se statusem Společenství a bez Statusu Společenství musí být skladováno odděleně.

Sankce za nedodržení podmínek u celních režimů

Při nedodržení uložených podmínek se držitel dopustí celního přestupku nebo celního deliktu podle §293,1 e) CelZ. Pokud bude držitel celního režimu fyzická osoba nepodnikatel, spáchá tímto jednáním celní přestupek a může jí být uložena sankce napomenutí, pokuta do 100 tis. Kč nebo propadnutí zboží, sankce nelze u fyzické osoby kombinovat, nelze například uložit propadnutí zboží spolu s pokutou.

Pokud bude držitel celního režimu právnická osoba, spáchá tímto jednáním celní delikt a může jí být uložena sankce pokuty do výše 4 milionů nebo propadnutí zboží, Sankce pokuty a propadnutí zboží lze u celního deliktu kombinovat a uložit je společně nebo samostatně. U celního deliktu je možná liberace za podmínek popsaných výše.

3.2.4 Uvedení nepravých, pozměněných nebo padělaných dokladů nebo nesprávných nebo nepravdivých údajů v celním řízení

Při celním řízení může deklarant vědomě nebo nevědomě předložit nepravé, pozměněné nebo padělané doklady nebo nesprávné či nepravdivé údaje. Pokud ovšem způsobí, že mu na základě těchto údajů bylo uděleno povolení celním orgánem, dopadají na něj přísnější ustanovení z hlediska sankce, tak jak je tomu u porušení povinností u celních režimů.⁷⁶

Při tomto jednání se deklarant dopustí celního přestupku nebo celního deliktu Pokud bude deklarant fyzická osoba nepodnikatel, spáchá

⁷⁶ §293, odst. 1, písm. j) CelZ

tímto jednáním celní přestupek a může ji být uložena sankce napomenutí, pokuta do 50tis. Kč nebo propadnutí zboží, sankce nelze u fyzické osoby kombinovat, nelze například uložit propadnutí zboží spolu s pokutou.

Pokud bude deklarant právnická osoba, spáchá tímto jednáním celní delikt a může ji být uložena sankce pokuty do výše 250tis. Kč nebo propadnutí zboží, Sankce pokuty a propadnutí zboží lze u celního deliktu kombinovat a uložit je společně nebo samostatně. U celního deliktu je možná liberace za podmínek popsanych výše.

Krajský soud v Ústí nad Labem se ve věci Společnost s ručením omezeným S. proti Celnímu ředitelství Ústí nad Labem o clo a daň z přidané hodnoty zabýval žalobou, ve které se žalobkyně jako zástupce dovozce v celním řízení domáhala zrušení rozhodnutí celního orgánu, který na základě pochybností o výši ceny, které opřel o to, že na celním prohlášení a dodaných dokladech je deklarovaná jistá hodnota a že je pochybnost, že tato hodnota je celkově uskutečněná platba. Dále je na dokladech uvedena dovozní podmínka INCOTERMS, podle níž prodávající platil náklady na přepravu a pojištění zboží do sjednaného místa určení, takže po odečtení těchto nákladů se jeví deklarovaná celní hodnota dováženého zboží jako příliš nízká, když navíc kupujícímu nebyla poskytnuta žádná sleva. Krajský soud po zvážení všech důkazů judikoval takto: „Pochybnosti celního orgánu o pravdivosti a přesnosti celní hodnoty uvedené v příslušném celním prohlášení, založené pouze na nízké výši této hodnoty oproti prodejním cenám obdobného zboží dováženého do tuzemska, musí být podepřeny uvedením obvyklé výše převodní hodnoty příslušného zboží při jeho proclívání, případně obvyklé prodejní ceny takového zboží v tuzemsku, v odůvodnění rozhodnutí. V opačném případě je dlužníkovi odepřena možnost se k rozhodným skutečnostem účinně vyjádřit a pochybnosti vyvrátit, což představuje podstatné porušení ustanovení o řízení před

správním orgánem, které může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].⁷⁷

Uvedený rozsudek dle mého názoru reflektuje princip materiální pravdy, celní orgán nemůže jen na základě nepodložených pochybností, jen ve srovnání s průměrnou dovozní hodnotou v jiných podobných případech stanovit hodnotu dle své libovůle.

3.3 Správní delikt spáchaný neposkytnutím součinnosti pro statistické účely

Pro statistické účely je osobám, které mají sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky – zpravodajským jednotkám, uložena povinnost sdělit celnímu úřadu pravdivé údaje o obchodu uvnitř Společenství. Tyto osoby mají uloženo splnit tuto povinnost způsobem a s použitím dokladu, který stanoví Český statistický úřad a ministerstvo vyhláškou.⁷⁸ Vyhláška 201/2005 Sb. o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství stanoví způsob, obsah a náležitosti dokladů, které musí zpravodajské jednotky vyplňovat pro statistický systém Intrastat. Celní orgány potom zabezpečují sběr a zpracování statistických informací o zboží, kterému bylo přiděleno celně schválené určení, anebo o vybraných výrobcích, u kterých vznikla daňová povinnost ke spotřební dani.

Celní orgány dále zabezpečují sběr, zpracování a následnou kontrolu údajů o zboží v rámci obchodu uvnitř Společenství mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropské unie. Vyhláška dále stanovuje dobu, ve které musí zpravodajské jednotky předat vyplněné výkazy celním orgánům a limit od kterého je povinnost výkazy vyplňovat. Celní orgány jsou oprávněny využít tyto údaje také pro kontrolu plnění daňových povinností, a to v součinnosti s příslušnými územními finančními orgány.

⁷⁷ Rozsudek KS Ústí nad Labem ze dne 3 května 2005, č.j. 15 Ca 39/2005

⁷⁸ §319, odst. 1 CelZ

Osoba, která má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, je povinna sdělit celnímu úřadu pravdivé údaje o obchodu uvnitř Společenství jak bylo již naznačeno a to způsobem a s použitím dokladu, který stanoví Český statistický úřad a ministerstvo vyhláškou, a poskytnout celnímu úřadu potřebnou součinnost. Pokud tato osoba nesplní stanovenou povinnost je celní úřad oprávněn uložit jí pokutu až do výše 1 mil Kč v řízení podle CelZ, subsidiárně se zde použije správní řád. Je zde na správním uvážení celního úřadu, zdali pokutu uloží, jelikož zde není stanovena spodní sazba.⁷⁹

3.4 Odpovědnost státu za škodu v celním zákoně

Celní zákon upravuje odpovědnost státu za škodu způsobenou subjektu. Při celním řízení mohou nastat různé okolnosti. Hlava čtvrtá s názvem náhrada škody se zabývá odpovědností státu za škodu způsobenou osobě, která poskytla pomoc celním orgánům nebo celníkovi na jejich žádost nebo s jejich vědomím. Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobí-li si tuto škodu poškozený úmyslně sám. Pokud došlo u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech. Stát odpovídá i za škodu způsobenou na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím pomoci, za škodu, kterou poškozený způsobil v souvislosti s pomocí poskytnutou celním orgánům nebo celníkovi a za škodu způsobenou celníkem při provádění dohledu způsobem uvedeným v § 30 až 40. Stát však neodpovídá za škodu osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený služební zákrok nebo služební úkon vyvolala. Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu Generální ředitelství cel.⁸⁰

⁷⁹ §319, odst. 6-7 CelZ

⁸⁰ §45 CelZ

Celní úřad neodpovídá za škodu, ke které došlo zdržením dopravního prostředku v důsledku předložení zboží celnímu úřadu a provádění řízení s tím souvisejícími. Tímto ustanovením stát celnímu úřadu garantuje možnost nerušeného přezkoumání všech předložených dokumentů, zboží a dalších skutečností důležitých pro celní řízení. Pokud by celní úřad odpovídal za zdržení, ke kterému dojde při celním řízení, docházelo by dle mého názoru k situacím, kdy by byl celní orgán pod tlakem, což by vedlo k narušení řádného průběhu řízení.

Subjekt se však může domáhat odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.⁸¹

⁸¹ §84 CelZ

4 Trestné činy na úseku celnictví

Trestné činy jsou dle závažnosti porušení právních povinností typově nejnebezpečnější pro společnost. Už sám trestní zákoník říká, že trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.⁸² Je tedy nutné posuzovat společenskou škodlivost jednání pachatele, a pokud tato překročí stanovenou mez, budou se aplikovat trestněprávní předpisy. Aplikace trestních předpisů je ultima ratio odpovědnosti právního systému.

Základem trestní odpovědnosti – viny je s určitým pachatelem spojený čin soudně trestný (trestný čin, provinění). Právní následek viny je trest, ochranné opatření a opatření, pokud postihují jako sankce trestně odpovědného pachatele. Vina tedy označuje to, co se trestá a trest je to jak se má trestat.⁸³

Pachatelem trestného činu může být jen fyzická osoba, která má trestně právní způsobilost. Právnícké osoby v českém právním řádu trestněprávní odpovědnost nemají.

Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, není-li v trestním zákoně výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. V tomto je rozdíl mezi trestným činem a správním deliktem, u kterého postačuje obecně zavinění z nedbalosti. Trestné činy dělí trestní zákoník na přečiny a zločiny. **Přečiny** jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. **Zločiny** jsou všechny trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby od pěti do deseti let, zvlášť

⁸² §12, odst. 2 TrZ

⁸³ Kratochvíl, V in Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha : C.H.BECK, 2009. s. 8

závažné zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.⁸⁴

Trestní zákoník definuje výši škody v jednotlivých ustanoveních pomocí legislativních zkratk, je to výhodné zejména z toho důvodu, že pro změnu těchto limitů není nutné měnit celý zákoník, ale stačí změna jednoho ustanovení.

- škoda nikoli nepatrná je škoda dosahující částky nejméně 5 tis. Kč
- škodou nikoli malou je škoda dosahující částky nejméně 25 tis. Kč
- větší škoda je škoda dosahující částky nejméně 50 tis. Kč,
- značná škoda je škoda dosahující částky nejméně 500 tis. Kč
- škoda velkého rozsahu je škoda dosahující nejméně částky 5 mil. Kč

Pro získaný prospěch se tyto limity použijí obdobně.

U trestného činu lze rozlišovat formální a materiální stránku. Materiální stránkou trestného činu je skutková podstata trestného činu. Skutkovou podstatu jako trestněprávní formu vyjádření trestného činu můžeme označit jako formální stránku trestného činu. Materiální korektiv vyjádřený §12, odst. 2 TrZ – společenská škodlivost je nutné aplikovat vůči formální trestnosti činu uvedené v § 12, odst. 1 a v § 13 odst. 1 TrZ⁸⁵

Skutková podstata trestného činu se skládá z těchto prvků – subjekt, subjektivní stránka, objekt, objektivní stránka. Mezi znaky jednotlivých prvků trestného činu jsou určité vztahy, což vytváří jistý systém. V důsledku toho je nutné naplnění všech zákonem požadovaných znaků všech prvků trestného činu.

Subjekt trestného činu je v každé skutkové podstatě obligatorně vymezen věkem, přičetností, v případě mladistvých rozumovou a mravní vyspělostí. Obecně fakultativně jej označuje určitá vlastnost, způsobilost nebo postavení.

⁸⁴ §13-14 TrZ

⁸⁵ Kratochvíl, V in Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část.* Praha : C.H.BECK, 2009. s.155

Obligatorní znaky objektivní stránky trestného činu jsou jednání, následek a kauzální nexus – příčinná souvislost mezi jednáním a následek. Fakultativní znaky této stránky jsou způsob jednání, místo, čas spáchání a účinek.

Obligatorní znaky objektu trestného činu nebývají zpravidla výslovně ve skutkové podstatě uvedeny. Objekt je však v každé obsažen a je k němu třeba dospět výkladem. Obecně fakultativní předmět útoku bývá ve skutkové podstatě označen většinou výslovně.

Obligatorní znak subjektivní stránky představuje zavinění. Obecně fakultativním znakem je zde motiv.

Skutkové podstaty trestných činů páchaných na úseku celnictví rozdělím dle subjektu, který se dopustí jednání vymezeného ve skutkové podstatě trestného činu. První skupina zahrnuje subjekty, které se trestného činu dopustí při výkonu státní moci a druhá skupina jsou subjekty, na které státní moc při výkonu státní správy působí – typicky FO a PO, které se účastní celního řízení jako účastníci.

4.1 Trestné činy páchané při výkonu státní správy

Ačkoliv k trestným činům při výkonu státní správy dochází statisticky v menším počtu případů, než trestné činy páchané fyzickými osobami při celním řízení jsou dle mého názoru nebezpečnější pro společnost, jelikož negativně ovlivňují právní systém. Dále uvádím vybrané důležité skutkové podstaty.

Skutková podstata trestného činu **zneužití pravomoci úřední osoby** zahrnuje úmyslné jednání úřední osoby, která opatří sobě nebo jiné osobě tímto jednáním neoprávněný prospěch nebo způsobí jiné osobě škodu či jinou závažnou újmu tím, že vykonává svou pravomoc v rozporu s právními předpisy, překročí svou pravomoc, nebo nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci. Za tento trestný čin bude uložena sankce odnětí svobody ve výši šesti měsíců až tři roky nebo zákazem činnosti. Pokud pachatel získá pro sebe nebo jinou osobu tímto jednáním značný prospěch nebo způsobí značnou škodu nebo tento čin bude mít diskriminační rysy z hlediska rasy,

vyznání, příslušnost k etnické skupině či politické přesvědčení nebo způsobí tímto činem vážnou poruchu v činnosti orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci nebo způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem nebo spáchá-li takový čin zneužívaje bezbrannosti, závislosti, tísně, rozumové slabosti nebo nezkušenosti jiného bude mu uložen trest odnětí svobody na dvě léta až deset let. Pokud pachatel získá tímto činem pro sebe či jinou osobu prospěch velkého rozsahu nebo způsobí škodu velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku. Již příprava tohoto trestného činu je trestná.⁸⁶

Trestný čin **přijetí úplatku** je dle mého názoru jeden z nejnebezpečnějších trestných činů po trestném činu zneužití pravomoci úřední osoby. Skutková podstata zahrnuje jednání subjektu trestného činu při obstarávání věci obecného zájmu, kdy subjekt přijme nebo si dá slíbit úplatek. Sankce za toto jednání je trest odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti. Přísněji bude potrestán ten, kdo za těchto okolností úplatek žádá, a to na šest měsíců až pět let. Trest odnětí svobody na dva roky až osm let nebo propadnutí majetku bude potrestán ten pachatel, který spáchá tento čin v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo spáchá-li takový čin jako úřední osoba. Pokud subjekt spáchá tento trestný čin v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let.⁸⁷

4.2 Trestné činy páchané účastníky celního řízení

Trestná činnost páchaná fyzickými osobami při celním řízení patří mezi častější trestné činy z hlediska statistiky než výše uvedené trestné činy

⁸⁶ §329 TrZ

⁸⁷ §331-334 TrZ

páchané při výkonu státní správy. Dále uvádím vybrané nejčastější skutkové podstaty páchané těmito subjekty.

Dle výroční zprávy celní stravy z roku 2008 je statisticky na prvním místě, z hlediska hodnoty zadrženého zboží trestný čin porušování práv k duševnímu vlastnictví v oblasti oblečení a bot - textil ve výši 1544 mil. Kč v zabaveném zboží, obuv 1283 mil. Kč v zabaveném zboží. Další trestné činy jsou páchany v oblasti nelegálního obchodování s cigaretami, tabákovými výrobky a minerálními oleji, jedná se o úniky na daních a cle. Celní správa odhalila v roce 2008 únik na cle a daních u cigaret a tabáku 396 mil. Kč, v případech minerálních olejů 136 mil. Kč.⁸⁸

Skutková podstata trestného činu **porušení práv k ochranné známce a jiným označením** dopadá na oblast s nejvyšším objemem zabaveného zboží – textil a obuv. Trestní zákoník postihuje uvedení do oběhu výrobků nebo poskytování služeb neoprávněně označených ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou. Je postihováno i nabízení, zprostředkování, výroba, dovoz, vývoz i jiné opatření nebo přechovávání výrobků neoprávněně označených ochrannou známkou. Sankce za tento trestný čin je dle výše způsobené škody zákaz činnosti, propadnutí zboží nebo trest odnětí svobody až na 8 let.⁸⁹

Skutková podstata trestného činu **zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby** je další skutkovou podstatou dopadající na jednání pachatelů. Skutková podstata dopadá na toho, kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb. Sankce za tento trestný čin je trest odnětí svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákaz činnosti. Pokud

⁸⁸ Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR za rok 2008. *Celní správa*. [Online] 18. 2. 2010. [Citace: 18. 2. 2010.] Dostupné z: [http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vronzprvy/Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR za rok 2008.pdf](http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vronzprvy/Informace%20o%20vysledcich%20cinnosti%20Celni%20spravy%20CR%20za%20rok%202008.pdf).

⁸⁹ §268 TrZ

bude tento čin spáchán nejméně se dvěma osobami, nebo poruší-li pachatel k usnadnění takového činu úřední uzávěru, nebo spáchá-li takový čin ve značném rozsahu, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let. Pokud pachatel spáchá tento čin ve velkém rozsahu, bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.⁹⁰

Skutková podstata trestného činu **porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou** zahrnuje takové jednání subjektu, kterým podstatně ohrozí obecný zájem tím, že poruší zákaz, omezení nebo jinou důležitou povinnost stanovenou pro dovoz, vývoz nebo průvoz zboží. Za toto jednání může být uložena sankce odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Pokud pachatel spáchá tento čin s nejméně dvěma osobami, způsobí takovým činem značnou škodu, nebo způsobí nebo zvýší takovým činem nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci zvířat v zájmových chovech, hospodářských zvířat nebo volně žijících zvířat nebo nakažlivé nemoci nebo škůdce užitkových rostlin bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo mu bude uložen peněžitý trest. Pokud pachatel způsobí tímto činem škodu velkého rozsahu, nebo způsobí nebo zvýší takovým činem nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské nemoci bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.⁹¹

Sankce v novém trestním zákoníku jak jsem uvedl v této kapitole a kapitole 4.1 jsou dle mého názoru dostatečné a dávají soudu dostatečné rozpětí při ukládání trestu. Skutkové podstaty jsou moderní což je zapříčiněno také tím, že nový trestní zákoník byl přijat v nedávné době. Materiální korektiv dává záruku aplikace trestních norem, až pokud není možné postihnout dané jednání v rámci jiných právních předpisů.

⁹⁰ §240 TrZ

⁹¹ §261 TrZ

5 Závěr

Odpovědnost je jedním z pilířů právního systému. Institut odpovědnosti v jeho represivní funkci zajišťuje právnímu systému možnost udělovat sankce za porušení právních norem. Jeho preventivní funkce vede k právní motivaci subjektů právních vztahů k dodržování norem. Institut odpovědnosti i odpovědnost jako sekundární právní vztah se promítá také v celním právu. Odpovědnost za porušení celně právních norem může vést k odpovědnosti i v dalších právních oborech, jako je právo správní, trestní a další.

Téma odpovědnosti v celním právu je velice obsáhlé, které nebylo možné z hlediska rozsahu diplomové práce zcela vyčerpát, jelikož je provázáno s dalšími soukromoprávními i veřejnoprávními odvětvími. Z tohoto důvodu jsem již v úvodu zúžil rozsah řešeného problému na subjekty, na které je (z hlediska administrativně správní metody regulace) vrchnostensky působeno a jsou v podřízeném postavení.

Skutkové podstaty správních deliktů v celním zákoně jsou dle mého názoru celistvé, odpovídající dnešní společenské potřebě v celním právu.

Maximální výše sankce pokuty u celních přestupků jsou dle mého názoru poměrně v nízké výši a bylo by na místě je aktualizovat vzhledem k cenové hladině. Dle mého názoru by mělo být možné uložit sankci propadnutí zboží v kombinaci se sankcí pokuty i u celních přestupků. Sankce u celních deliktů shledávám v dnešní době v odpovídající výši.

Skutkové podstaty trestných činů jsou vzhledem k nedávné kodifikaci trestního zákoníku aktuální. Sankce za trestné činy jsou dle mého názoru dostatečné a jejich výše odpovídající, trestní zákoník dává dostatečný prostor soudu při ukládání trestu.

V moderních předpisech je vidět snaha o minimalizaci byrokracie a zavádění elektronických forem komunikace mezi subjekty celého řízení, které vedou zejména ke zrychlení celého řízení, ale i k větší transparentnosti. Stát disponuje z hlediska právního i organizačního

zabezpečení celní správy dostatečnými mechanismy k zajištění dodržování celně právních norem a samozřejmě dalším navazujícím zákonům. Postupným propojením orgánů státní správy a zavedením jednotných celních, daňových a dalších rejstříků bude navozen stav, kdy bude velmi obtížné „uniknout“ z dohledu státních orgánů.

Bylo by ovšem naivní se domnívat, že stávající právní úprava je konečná, zákonodárce bude muset pružně reagovat na vyvíjející se společnost, která jde v dnešní technologicky pokročilé době rychle dopředu.

6 Použitá literatura

1. Harvánek, Jaromír a kolektiv. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008.
2. Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha : C.H.BECK, 2009.
3. Mates, Pavel. *Základy správního práva trestního*. Praha : C.H.Beck, 2008.
4. Milan Bakeš, Marie Karfíková, Petr Kotáb, Hana Marková, a kolektiv. *Finanční právo - 5. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2009.
5. Radvan, Michal. *Finanční právo a finanční správa; Berní právo* . Brno : Nakladatelství Doplněk, 2008.
6. Rozehnalová, Naděžda a Týč, Vladimír. *Vnější obchodní vztahy Evropské Unie*. Brno : MU, 2006.
7. Jánošíková, Petra; Mrkývka, Petr; Tomažič, Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009.

Elektronické prameny:

1. Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR za rok 2008. *Celní správa*. [Online] 18. 2 2010. [Citace: 18. 2 2010.] Dostupné z: [http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vron_zprvy/Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR za rok 2008.pdf](http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vron_zprvy/Informace_o_vysledcich_cinnosti_Celni_spravy_CR_za_rok_2008.pdf).
2. OLAF, Evropský úřad pro boj proti podvodům . *OLAF*. [Online] 2 20, 2010. [Citováno: 2 20, 2010.] Dostupné z: http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_cs.html.
3. Seznam existujících svobodných pásem a svobodných skladů v České republice. *Celní správa*. [Online] 20. 2 2010. [Citace: 20. 2 2010.] Dostupné z: <http://redakce.web.cs.mfcr.cz/cz/clo/celni-rizeni/svobodna-pasma-a-sklady/Documents/Seznam%20SvP%20a%20SvS%20k%2024.8.2009.PDF>.
OLAF, Evropský úřad pro boj proti podvodům . *OLAF*. [Online] 2 20, 2010. [Citováno: 2 20, 2010.] Dostupné z: http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_cs.html.

Právní předpisy:

Úmluva vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami. Vyhlášená pod č. 50/2009 Sb.m.s.

Celní úmluva o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetů TIR (Úmluva TIR) vyhlášená pod č. 61/2008 Sb.m.s.

Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává Celní kodex Společenství

Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství

Nařízení Rady (EHS) č. 918/83, ze dne 28. března 1983, o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/121/ES ze dne 14. ledna 2009 o názvech textilií (přepracované znění)

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES ze dne 24. září 2008 o pozemní přepravě nebezpečných věcí

Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky

Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky

Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití

Zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě

Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Nařízení vlády č. 595/2004 Sb., o stanovení formulářů žádosti o individuální a souhrnné vývozní povolení a žádosti o mezinárodní dovozní certifikát pro zboží a technologie dvojího užití

Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží

Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 398/2003 Sb., stanovující všeobecnou dovozní licenci, na základě které lze uskutečnit dovoz kontrolovaného zboží do České republiky (vyhláška o všeobecné dovozní licenci)

Judikatura:

Rozsudek ESD 9. července 2008, č.j. C2008/313/16

Rozsudek KS Hradec Králové ze dne 10 září 1999, č.j. 37 Ca 27/99

Rozsudek KS Ústí nad Labem ze dne 3 května 2005, č.j. 15 Ca 39/2005

Rozsudek NSS ze dne 12. 12. 2006, č. j. 5 Afs 46/2006 - 63

Použité zkratky právních předpisů:

CK - Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává
Celní kodex Společenství

MCK - Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23.
dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný
celní kodex).

CelZ - Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon ve znění pozdějších změn a
doplňků.

ZCSp - Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky

TrZ – Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

SpŘ - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

7 Summary

The title of my thesis is Legal responsibility in custom law. Generally the responsibility in the custom law is very extensive area. Therefore I decided not to write detailed analysis of whole area of all legal regulations.

Aim of the work is to sum up, describe and making systematization of responsibility within legal standards regarding to subject who is subordinate in the face of public law relation.

In the general part of my thesis (chapter two) is defined the system of Financial law. Then I describe some point of view on a position of customs law. I came to an conclusion that customs law should be stand alone law branch. Furthermore I define the term responsibility from theoretical point of view and also there is defined responsibility as the institute and secondary legal relationship. I also describe the history of custom tax and development of legislation from 15th century to nowadays. Furthermore there is described organization of the Czech Customs Administration and are defined basic terms of the Community Customs Code – Council Regulation (EEC) No 2913/92. I describe here also comparison between Customs Code and Modernised Community Customs Code - Regulation (EC) 450/2008.

The thesis is based on Customs Code, but it is usable for Modernized Customs Code as the customs procedures will not change too much.

In the specific part (chapter three) there are described and analyzed the customs procedure and the rights and obligations regarding to each procedure. Subsequently there is described custom fraud leading to responsibility in conformity with law 13/1993 Sb. Customs law. I describe here what kind of sanctions can be given to offender regarding to what kind of obligations are violated. The subchapters are devoted to offenses under custom procedures, offense committed by failing to provide information for statistical purposes and state liability for damage in custom law.

Chapter four is devoted to fraud leading to responsibility in conformity with criminal law 209/2009 Sb. Criminal code, in this chapter only few merits are described because of the scale of the issue and scale of the work. I describe merits from criminal code divided by position of the offender. Only most important merits are described in this part.

The chapter five is devoted to ending, evaluation of the integrity of the rules and function of the organization structure of the customs administration. I came to a conclusion that the regulation is complex and the state has sufficient mechanisms to ensure compliance with customs laws and of course the other following laws. Gradual linking government and the introduction of a common customs, tax and other registers will be induced in the situation where it will be very difficult to "escape" out of sight of the authorities.

The penalties in custom law according to law 13/1993 Sb. Customs law for the offenses are in my opinion low and should be increased. Additionally, it should be possible to impose a fine with a penalty forfeiture of goods together. The penalties for offenses of artificial legal person are sufficient and rules are complex.

The crime code is an ultimate tool of protection of infringement of custom legal relations. The penalties for the crimes according to law 40/2009, Sb. Crime code are in my opinion sufficient and the crime rules are complex and modern. This is also because the new crime code is here from the year 2009.

From my point of view it would be naive to believe that existing legislation is final. The legislature will have to respond flexibly to evolving society, which is going nowadays very fast-forward due to technological progress.